

Yeşil Dünyamız'dan bu hafta da merhaba sevgili dostlar.

Bu hafta, pek bilinmeyen, pek üzerinde durulmayan ama dünyamız için önemli bir konu belirledik: 'Karbon Ayak İzi'.

Doğal süreçte milyonlarca yıldır devam eden iklim değişikliği, günümüzde insan kaynaklı çevresel kirlilik nedeniyle etkisini ve zararını daha da artırdı. Geçmişten aldığımız temiz ve sağlıklı çevre mirasını gelecek nesillere gerektiği gibi aktarabilmek ve canlı yaşamının sürekliliğini sağlamak için farkındalıkla yaşamak zorundayız. Zaten programımızın çıkış noktası tam da burası. Bu haftaki konu başlığımızı da detaylarıyla

birlikte anlatarak bir konuda daha farkındalık oluşturmaya çalışacağız.

Hem çevre ve iklime karşı duyarlılığımızı göstermek hem de çevre kirliliğine karşı alınan önlemlere somut katkı verebilmek üzere karbon ayak izimizin hesaplanması ve azaltımı konusunda çalışmalar son yıllarda bir hayli önem kazanmış durumda. Bu çalışmalar neticesinde karbon ayak izi nasıl tanımlanıyor, bizlere ne anlatmak istiyor, ne gibi önlemler alınabilir, hep birlikte anlamaya çalışalım.

Ama önce karbon ayak izi ne demek, bir bakalım.

Karbon ayak izi; karbondioksit cinsinden ölçülen ve insanların ulaşım, ısınma, enerji tüketimi gibi faaliyetleri sonucu ortaya çıkan sera gazı miktarı dolayısıyla çevreye verdiği zararın ölçüsüdür. Başka bir ifadeyle tükettiğimiz her ürün için gereken enerjinin üretimi sırasında atmosfere salınan karbon gazıdır. Bir kişinin yıl boyunca doğaya salınmasına sebep olduğu toplam karbondioksit miktarının ölçülmesi ile hesaplanır.

İki ana parçadan oluşur: doğrudan (birincil) ayak izi ve dolaylı (ikincil) ayak izi. Bunların neler olduğuna daha yakından bakalım.

Birincil ayak izi; evsel enerji tüketimi ve ulaşım dâhil olmak üzere fosil yakıtların yanmasından ortaya çıkan doğrudan karbondioksit emisyonlarının ölçüsüdür. Birincil ayak izi hesaplanırken araba ile kaç kilometre yol gidildiği, uçağa ne kadar binildiği, nasıl ısınıldığı, yapılan işten kaç kişinin yararlandığı gibi değişkenler dikkate alınır.

İkincil ayak izi kullandığımız ürünlerin imalatı ve en sonunda bozulmalarına kadar geçen süreyi kapsayan dolaylı karbondioksit emisyonlarının ölçüsüdür. İkincil ayak izi hesaplanırken ise ithal ürün

tüketimi, fazla çöp üretimi, fazla et tüketimi -özellikle de kırmızı et-, metal ve plastik ürün kullanımı dikkate alınır.

Konunun uzmanları basit kişisel önlemlerle karbon ayak izimizi azaltmanın mümkün olduğunu söylüyor. O hâlde tavsiyelere kulak verelim.

-Ulaşım açısından bakıldığında, kısa mesafelere yürüyerek, uygun koşullar varsa bisiklet kullanarak gitmeliyiz. İşe giderken otomobil kullanmak gibi bir mecburiyetimiz var ise küçük otomobilleri tercih etmeliyiz. Otomobil kullanırken de ani hız değişimleri yapmamak önemli ölçüde yakıt tasarrufu sağlar. Dolayısıyla daha az karbon ayak izinden bahsedilir.

-Atıkları azaltılmak alabileceğimiz tedbirlerden bir başkası. Ayrıca, ambalaj malzemelerinin doğada yok olabilme özelliğine sahip olmaları da önemli. Hayatımız boyunca geri dönüşümü alışkanlık hâline getirmemiz konusundaki gereklilik bu başlıkta da ortaya çıkıyor. Eysel katı atıkları ve geri dönüşebilen maddeleri ayrı poşetlerde toplayıp geri dönüşüm kutularına ulaşmasını sağlamalıyız.

-Isınma da karbon ayak izini azaltmak için üzerinde durulması gereken bir konu. Isınmak için doğalgaz yerine güneş enerjisi daha akıllıca bir çözüm. Üstelik bu tedbir doğalgaz faturalarındaki meblağı bir yıl için yüzde 70 oranında azaltabilir. Buna ısı yalıtımı eklenmesi ise daha da iyi sonuç verir. Isı izolasyonu kışın ısınmak için harcadığımız enerjiyi daha etkin kullanmamızı sağlarken, yazın serinlemek için daha az enerji harcayacağımız anlamına gelir.

-Elektrikli cihazları kullanırken de enerji tasarrufu sağlayabilir, dolayısıyla karbon ayak izini azaltabiliriz. Buzdolabı, çamaşır makinesi ve klima gibi elektrikle çalışan cihazları satın alırken tasarruflu olanları tercih edebiliriz.

-Seyahat ederken dahi karbon ayak izini azaltabiliriz sevgili dostlar. Mümkün olduğunca toplu taşıma araçlarıyla şehir içi ulaşımını sağlamak, tatile uçakla gitmek, kısa mesafeler için otobüs ve treni kullanmak basit tedbirlerden birkaçı.

Uzmanların ikincil ayak izinin azaltılması konusunda da önerileri var:

-Bir şeyler satın aldığımızda bu ürünlerin nerelerde üretildiği ve üretimde hangi maddelerin kullanıldığını göz önüne almalıyız. Bulduğumuz şehirde musluk suyu tüketmek konusunda herhangi bir sakınca yoksa ısrarla şişe suyu almanın bir gereği yok. Çünkü söz konusu şişelenmiş suyun nakliyesinin karbon ayak izi büyüktür. Buna şişeleme ve geri dönüşümden kaynaklanan emisyonlar da eklendiğinde çevre için negatif etki daha da artar.

-Konuya ambalajlama açısından bakıldığında yine benzer bir durum söz konusu. Aynı hacimdeki iki içecek kabından biri alüminyum diğeri cam ise tercihimizi cam şişeden yana kullanmamız gerekiyor. Çünkü hafif olan alüminyum kabı üretmek için kullanılan enerji, aynı hacimdeki tek kullanımlık cam şişe üretimi için gereken enerjinin 20 mislidir. Eğer bu şişe çok kullanımlık ise daha az karbon ayak izi olacağı kesindir. Ayrıca yumurta alırken köpük ambalaj yerine karton veya mukavvadan yapılmış ambalaja sahip olanları tercih etmek gerekir.

İnsanların, canlı yaşamı tüketmeden alışkanlıklarını gözden geçirmesi gerekiyor. Hep daha fazlasını istemek yerine gerektiği kadar tüketmek ve doğanın yenilenmesine katkıda bulunmak gerekiyor. Program boyunca eşlik ettiğiniz için teşekkür ediyor, önümüzdeki hafta yepyeni bir programla karşınızda olmayı ümit ediyoruz. Hoşça kalın!